

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.20.893/2015/5/II.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Géczi Simone osztályvezető által képviselt **II.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) felperesnek - Marinné dr. Nyéki Ildikó ügyvéd (fél címe 2) által képviselt **I.rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe fszt. 2.) I. rendű és **II.rendű alperes neve** (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen **jogalap nélküli gazdagodás visszafizetése** iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2013. szeptember 26. napján meghozott - és 2013. október 28-án 57-I. sorszámon kijavított - 28.P.26.894/2008/55. számú ítélete ellen az alperesek 56. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a keresetet elutasítja, egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek személyenként 150.000 (százötvenezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 5.468.411 forint és járulékai egyetemleges megfizetése iránt indított keresetet az alperesekkel szemben.

Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével egyetemlegesen kötelezte az I. és II. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek 5.468.411 forintot és ezután 2008. december 30. napjától a kifizetés napjáig számított, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamatot. Megállapította, hogy az I. rendű alperes felelőssége a tartozás megfizetéséért 240.000 forintra, valamint 2.895 euróra, míg a II. rendű alperes felelőssége a Budapest VIII. kerület, 36693/0/A/10 helyrajzi szám alatti ingatlan 462/1000 illetőségére korlátozódik az örökös felelősségére vonatkozó szabályok szerint. Rendelkezett arról is, hogy a 328.105 forint kereseti illetéket a Magyar Állam viseli.

Ítéletének indokolásában idézte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 361. § (1) bekezdését, a 324. § (1) bekezdését és a 326. § (1)-(2) bekezdéseit. Megállapítása szerint nem volt vitás tény, hogy a felperes néhai **D.F.-né** (a továbbiakban: néhai) nyugdíját úgy folyósította az alperesek jogelődje számlájára, hogy őt a nyugdíj nem illette meg. A hagyatéki eljárás irataiból megállapítható, hogy a felperest a néhai haláláról nem értesítették. Az

adatváltozást az alperesek jogelődjének kellett volna bejelenteni, de ezt elmulasztotta. Az érintett 16 év alatt azonban elvárható lett volna, hogy észlelje a gondnokolt nyugdíjának átutalását, mert az erre vonatkozó értesítéseket megkapta. Mindezekre tekintettel a gazdagodással érintett teljes összeg visszatérítésére lenne köteles, így nem volt alapos az alpereseknek az a védekezése, hogy a felperesnek tudnia kellett a néhai haláláról. Megállapította, hogy a felperes 2008 júliusáig nem tudott a néhai haláláról, így menthető okból nem érvényesítette korábban az igényét, ezért az egy éven belüli perindításra tekintettel az alperesek elévülési kifogása alaptalan. Az alperesek valóban jóhiszeműen jártak el, azonban mindezt nem az ő viszonylatuk, hanem jogelődjük tekintetében kell vizsgálni, így az alperesek - mint örökösök - a jogelődjük tartozásáért a hagyaték erejéig tartoznak felelősséggel.

Az ítélet elleni fellebbezésükben az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Fenntartották azt az állításukat, hogy a jogelődjük a néhai halálát személyesen eljárva a felperesnél bejelentette, a felperes pedig úgy folyósított 16 évig a nyugdíjat, hogy hivatalosan is tudomást kellett volna szereznie a néhai haláláról, és a követelés 1997. február 7-én elévült.

Másodlagos kérelmükben az ítéletet úgy kérték megváltoztatni, hogy a felperes csak a 2008. december 23-ai keresetindítást megelőző, legfeljebb 5 éves időszakra kifizetett nyugellátást jogosult visszakövetelni. Ismét hivatkoztak arra, hogy jogelődjük több jogcímen kapott különböző járadékot, nyugdíj kiegészítést, és az átutalásokon semmiféle jelzés nem volt, csupán a törzsszám, amelynek felismerése egy idősebb embertől nem várható el.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

Kihangsúlyozta, hogy az alperesek sem jelöltek meg olyan jogszabályt, amely szerint a földhivatalnak, vagy az önkormányzatnak kötelezettsége lett volna a néhai elhalálozását bejelenteni, illetőleg azt sem bizonyították, hogy jogelődjük azt bejelentette. A jogelődnek az lett volna a törvényes kötelezettsége, hogy az ellátást a néhaira fordítsa, az ő érdekkörében használja fel, ezzel szemben azt folyamatosan felvette és felélte.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet egészében bírálta el.

Az alperesek fellebbezése alapos.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének elbírálásához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, azonban az érdemi döntéssel a másodfokú bíróság a következő indokok miatt nem értett egyet.

A felperes a keresetében a Ptk. 361. §-a szerint jogalap nélküli gazdagodás címén polgári jogot kívánt az alperesekkel szemben érvényesíteni, ezért elsődlegesen azt kellett vizsgálni, hogy a keresetben előadott tények alapján a felek között valóban létrejött-e az érvényesített jog alapjául szolgáló polgári jogviszony.

A peres felek jogviszonyára irányadó 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tv.) 93. § (2) bekezdése értelmében a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv a követelését fizetésre kötelező határozattal érvényesíti. A Tv. rendelkezése alapján ezért egyértelmű, hogy a felperes a fizetésre kötelezett személyekkel szemben a jogosultságait nem a polgári jogviszonyokra jellemző mellérendelt pozícióban, hanem közigazgatási jogviszony alanyaként az erre irányadó szabályok (Tv., illetőleg a 2004. évi CXL. törvény) rendelkezéseinek megfelelően érvényesítheti, amelynek jogalapját a Tv. 93. §-a szerint kibocsátott és a közigazgatási eljárás szabályainak betartásával meghozott határozat keletkezteti. A határozat kibocsátásához fűződik az a joghatás is, amelynek

következtében a felperes közigazgatási hatóságként végrehajtási kényszerrel is érvényt szerezhet a követelésének. Mindezt az is alátámasztja, hogy a felperes követelése adók módjára behajtható köztartozásnak minősül (Tv. 93. § (4) bekezdés).

A nyugellátással kapcsolatos közjogi jogviszonyokban a felperes jogosultságát tehát a közigazgatási eljárás szabályai szerint meghozott határozat teremti meg, míg a nyugdíj visszafizetésre kötelezett halála esetén az örökös eljárási jogaira is értelemszerűen a Tv., illetőleg a Ket. szabályai az irányadóak (168/1997. Korm. rendelet 83. §). A jogutódláshoz pedig nem fűződhet a közhatalmi jogviszonyt polgári jogi kötelemmé alakító joghatás, ezért a kötelezett személyében esetlegesen bekövetkező változás a jogviszony közigazgatási jellegét nem érinti, míg a polgári bíróság hatásköre sem terjed ki a közigazgatási jogviszony egyes részjogosultságait érintő jogutódlás megítélésére. A felek közötti jogviszony közjogi természetéből következik, hogy polgári jogviszony hiányában a felperes követelésének elbírálására a Ptk. szabályai nem alkalmazhatók. Mindezek alapján a felperest az által érvényesített polgári jog az alperesekkel szemben nem illeti meg, ezáltal az elévülés kérdésének sem volt érdemi jelentősége.

A kifejtett indokokra tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében megváltoztatta, a keresetet elutasította, és a felperes illetékmentességére tekintettel a kereseti illeték viseléséről szóló rendelkezést helybenhagyta.

A felperes az első- és a másodfokú eljárásokban is pervesztes lett, ezért az elsőfokú ítéletnek a perköltségre vonatkozó rendelkezéseit is meg kellett változtatni, így a másodfokú bíróság a Pp. 239. § és a 78. § (1) bekezdésének alkalmazásával kötelezte a felperest az alperesek ügyvédi munkadíjban felmerült együttes első- és másodfokú perköltségeinek megfizetésére, amelynek mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése szerint állapította meg. A felperes illetékmentessége folytán a kereseti és a fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2016. február 9.

. Höbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

. Bleier Judit s.k.
előadó bíró

Egriné dr. Salamon Emma s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Fővárosi Ítélet
9.Pf.20.387/2017/5/II.

A Fővárosi Ítélet a dr. Géczi Simone jogtanácsos által képviselt **II.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) felperesnek - Marinné dr. Nyéki Ildikó ügyvéd (fél címe 2) által képviselt **I.rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe fszt. 2.) I. rendű és **II.rendű alperes neve** (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen **jogalap nélküli gazdagodás visszafizetése** iránt indult perében a

Fővárosi Törvényszék 2013. szeptember 26. napján meghozott - és 2013. október 28-án 57-I. sorszámon kijavított - 28.P.26.894/2008/55. számú ítélete ellen az alperesek 56. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felülvizsgálati és fellebbezési eljárás illetékét az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a Ptk. 361. § (1) bekezdésére alapítottnan 5.468.411 forint és járulékai egyetemleges megfizetése iránt indított keresetet az alperesekkel szemben.

Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével egyetemlegesen kötelezte az I. és II. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek 5.468.411 forintot és ezután 2008. december 30. napjától a kifizetés napjáig számított, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamatot. Megállapította, hogy az I. rendű alperes felelőssége a tartozás megfizetéséért 240.000 forintra, valamint 2.895 euróra, míg a II. rendű alperes felelőssége a Budapest VIII. kerület, 36693/0/A/10 helyrajzi szám alatti ingatlan 462/1000 illetőségére korlátozódik az örökös felelősségére vonatkozó szabályok szerint. Rendelkezett arról is, hogy a 328.105 forint kereseti illetéket a Magyar Állam viseli.

Ítéletének indokolásában idézte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 361. § (1) bekezdését, a 324. § (1) bekezdését és a 326. § (1)-(2) bekezdéseit. Megállapítása szerint nem volt vitás tény, hogy a felperes néhai **D.F.-né** (a továbbiakban: néhai) nyugdíját úgy folyósította az alperesek jogelődje számlájára, hogy őt a nyugdíj nem illette meg. A hagyatéki eljárás irataiból megállapítható, hogy a felperest a néhai haláláról nem értesítették. Az adatváltozást az alperesek jogelődjének kellett volna bejelenteni, de ezt elmulasztotta. Az érintett 16 év alatt azonban elvárható lett volna, hogy észlelje a gondnokolt nyugdíjának átutalását, mert az erre vonatkozó értesítéseket megkapta. Mindezekre tekintettel a gazdagodással érintett teljes összeg visszatérítésére lenne köteles, így nem volt alapos az alpereseknek az a védekezése, hogy a felperesnek tudnia kellett a néhai haláláról. Megállapította, hogy a felperes 2008 júliusáig nem tudott a néhai haláláról, így menthető okból nem érvényesítette korábban az igényét, ezért az egy éven belüli perindításra tekintettel az alperesek elévülési kifogása alaptalan. Az alperesek valóban jóhiszeműen jártak el, azonban mindezt nem az ő viszonylatuk, hanem jogelődjük tekintetében kell vizsgálni, így az alperesek - mint örökösök - a jogelődjük tartozásáért a hagyaték erejéig tartoznak felelősséggel.

Az ítélet elleni fellebbezésükben az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Fenntartották azt az állításukat, hogy a jogelődjük a néhai halálát személyesen eljárva a felperesnél bejelentette, a felperes pedig úgy folyósította 16 évig a nyugdíjat, hogy hivatalosan is tudomást kellett volna szereznie a néhai haláláról, és a követelés 1997. február 7-én elévült.

Másodlagos kérelmükben az ítéletet úgy kérték megváltoztatni, hogy a felperes csak a 2008. december 23-ai keresetindítást megelőző, legfeljebb 5 éves időszakra kifizetett nyugellátást jogosult visszakövetelni. Ismét hivatkoztak arra, hogy jogelődjük több jogcímen kapott különböző járadékot, nyugdíj kiegészítést, és az átutalásokon semmiféle jelzés nem volt, csupán a törzsszám, amelynek felismerése egy idő embertől nem várható el.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

Kihangsúlyozta, hogy az alperesek sem jelöltek meg olyan jogszabályt, amely szerint a földhivatalnak, vagy az önkormányzatnak kötelezettsége lett volna a néhai elhalálozását bejelenteni, illetőleg azt sem bizonyították, hogy jogelődjük azt bejelentette. A jogelődnek az lett volna a törvényes kötelezettsége, hogy az ellátást a néhaira fordítsa, az ő érdekkörében használja fel, ezzel szemben azt folyamatosan felvette és felélte.

A Fővárosi Ítéltábla a 9.Pf.20.983/2015/5/II. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította. A másodfokú ítélet indokai szerint a felek között polgári jogi jogviszony nem áll fenn, mely miatt a felperes követelésének elbírálására a Ptk. szabályi nem alkalmazhatók.

A Kúria a Pfv.V.20.907/2016/5. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az ítéltáblát új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, megállapítva, hogy a felperes igényének anyagi jogi alapja - egyéb jogviszony hiányában - a Ptk. 361. § szerinti jogalap nélküli gazdagodás szabálya, és ezért a másodfokú bíróságnak a fellebbezést érdemben kell elbírálnia.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet egészében bírálta felül.

Az alperesek fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján helyesen döntött a felperest az alperesekkel szemben megillető jogról, és helyes volt az elévülési kifogással kapcsolatban elfoglalt álláspontja is. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel az ítéltábla az alábbiakat emeli ki.

A Ptk. 326. § (1) bekezdése értelmében az elévülés kezdete a követelés esedékessé válása. A Ptk. 364. §-a szerint a jogalap nélküli gazdagodásra egyébként a kártérítés szabályai megfelelően alkalmazandók. A Ptk. 360. § (1) bekezdése pedig kimondja, hogy a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes, miből következően a Ptk. 361. §-a szerinti visszatérítési kötelezettség a jogalap nélküli gazdagodás bekövetkeztekor (vagyis abban az időpontban, amikor az alperesi jogelőd a gondnokolt nyugdíjához hozzájutott) nyomban esedékessé válik. A gondnokolt évenként változó összegű nyugdíjához pedig 1992 márciusától havonta jutott hozzá az alperesek jogelődje, tehát az elévülés kezdete az egyes havi nyugdíjak kifizetésének időpontja, következésképpen a felperes teljes követelésének elévülése 1997. február 7-én semmiképp nem következett be.

A felperes okiratokkal bizonyította, hogy a gondnokság alatt álló nyugdíjas haláláról csak az alperesi jogelőd halálát követően, 2008. július 23-án szerzett tudomást. Ezzel bizonyította, hogy igényét 1992 márciusától menthető okból nem tudta érvényesíteni, továbbá azt is, hogy az akadály e napon szűnt meg.

A Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján pedig ezen időponttól számított egy éven belül a követelését

érvényesíthette az elévülési idő eltelte ellenére is. A felperes a keresetlevelet 2008. december 23-án, az akadály megszűnésétől számított öt hónap múlva terjesztette elő, ezért a követelése nem évült el. Mindezekből következően az alperesek másodlagos fellebbezési kérelme is alaptalan.

A kifejtett indokokra tekintettel az ítélet az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes a felmerült költségeit nem kívánta érvényesíteni, ezért arról a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a határozathozatalt mellőzte. Az alperesek teljes személyes költségmentessége folytán a fülvizsgálati és fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

, 2017. szeptember 7.

. Höbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

. Gyuris Judit s.k.
előadó bíró

Dr. Gáspár Mónika s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: